

Tulkitse 1500-luvun hollantilaista kaiverrusta. Millaisen kuvan se antaa löytöretkistä?

*Nauita Erythraeum pauidus qui nauigat aequor,
In prora et puppis summo resonantia pendet*

*Tintinnabula: eo sonitu praegrandia Cete,
Balenas, et Monstra marina à nauibus arret.*

1492

**Tulkitse 1500-luvun hollantilaista kaiverrusta.
Millaisen kuvan se antaa löytöretkistä?**

- Eurooppalaisten laivat ovat samanlaisia eli kertovat järjestäytyneestä toiminnasta.**
- Laivat näyttävät merikelpoisilta.**
- Laivat teknisesti kehittyneitä.**
- Vaaran ja jännityksen tuntua tuovat myrskyävä meri ja erikoiset merieläimet.**
- Laivat tulevat valosta ja matkaavat kohti pimeyttä.**

Suuret löytöretket

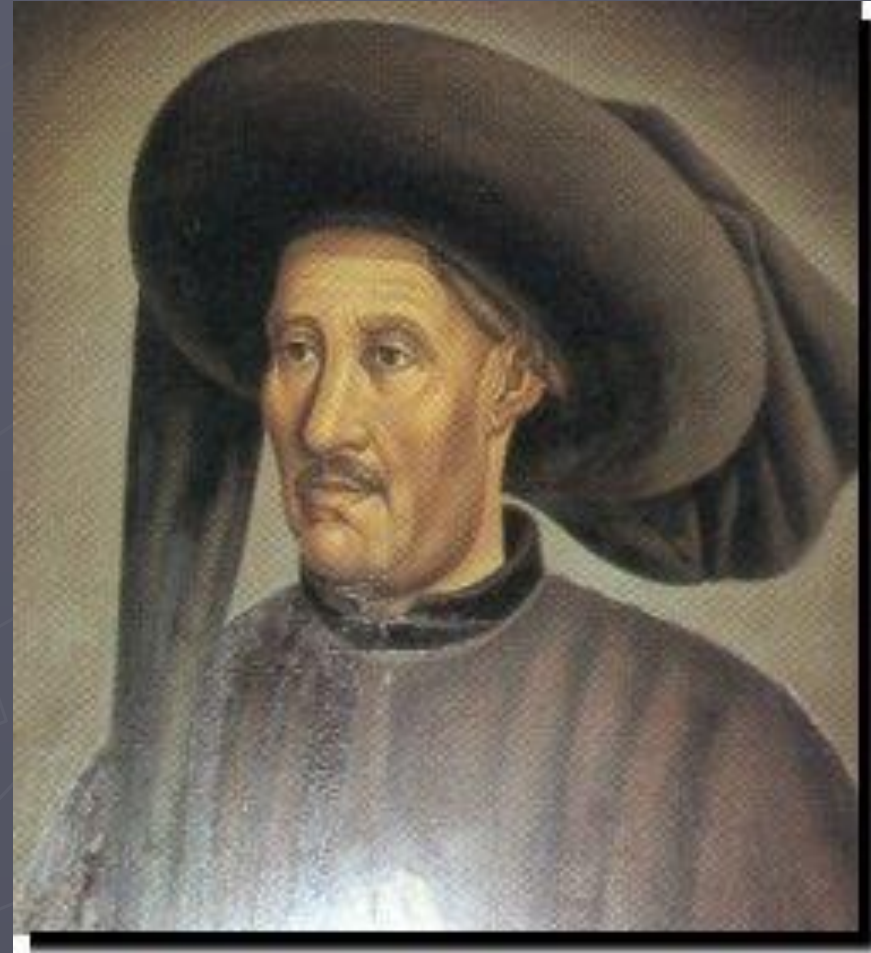
**EUROOPPA UUDEN AJAN
MURROKSISSA**

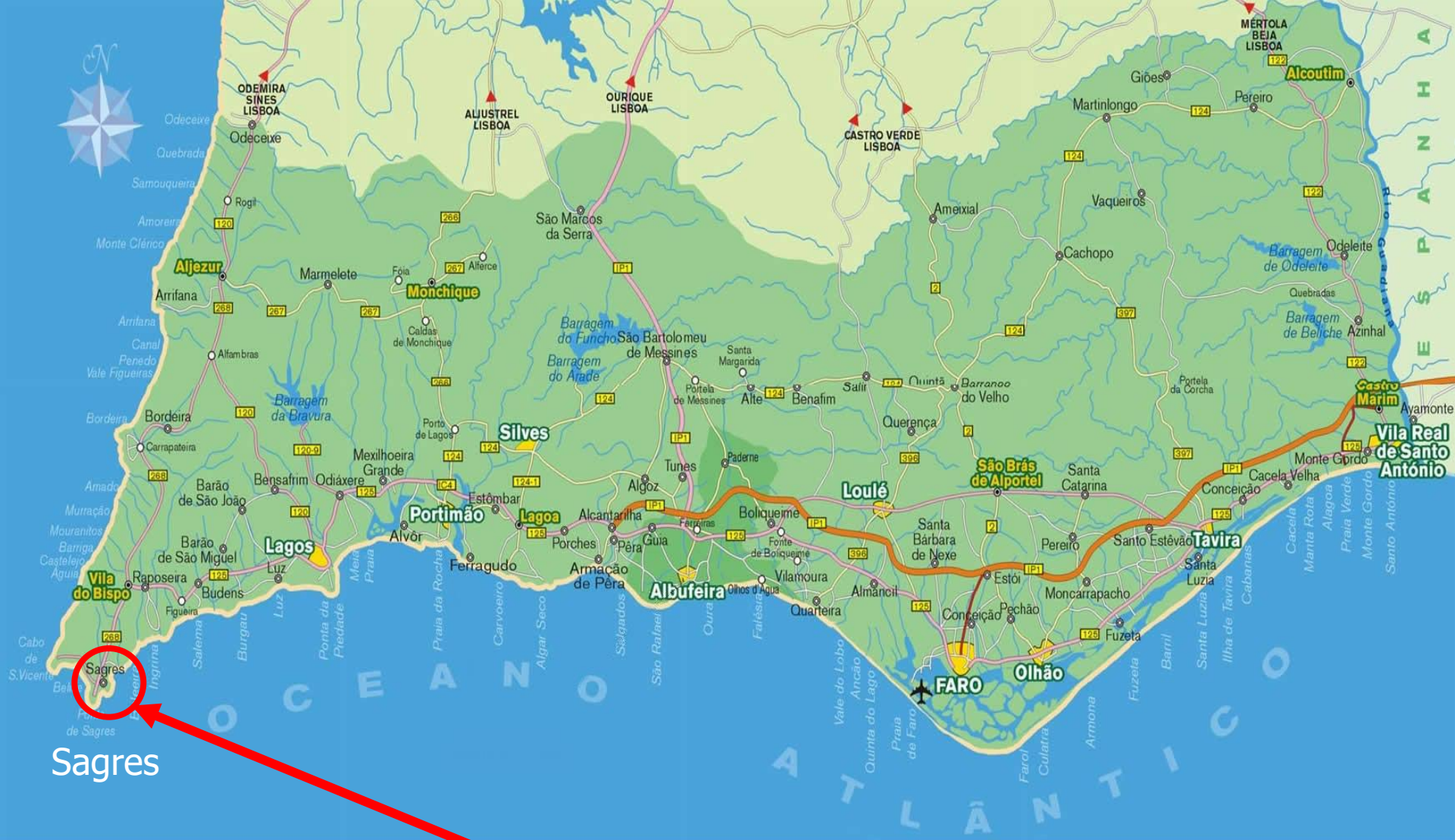

INFANTE D. HENRIQUE
1394-1462

Henrik Purjehtija

- ▶ Portugalin prinssi
- ▶ Perusti koulun navigaation harjoittamiseksi 1418
- ▶ aloitti portugalilaisten löytöretket

Sagres

Edellytykset

1. Uusi navigaatiotekniikka;

- Parannettu kompassi
 - Astrolabin kehitys
(latitudi=leveyspiiri, P vai E)
 - Paremmat kartat
- = Tiede

Uutta teknologiaa

Auttoivat määrittelemään;

- **leveyspiirin (latitudi)**
- **suunnan**

Hartman Astrolabe
(1532)

Sekstantti

Ptolemaioksen kartta, n. v. 150

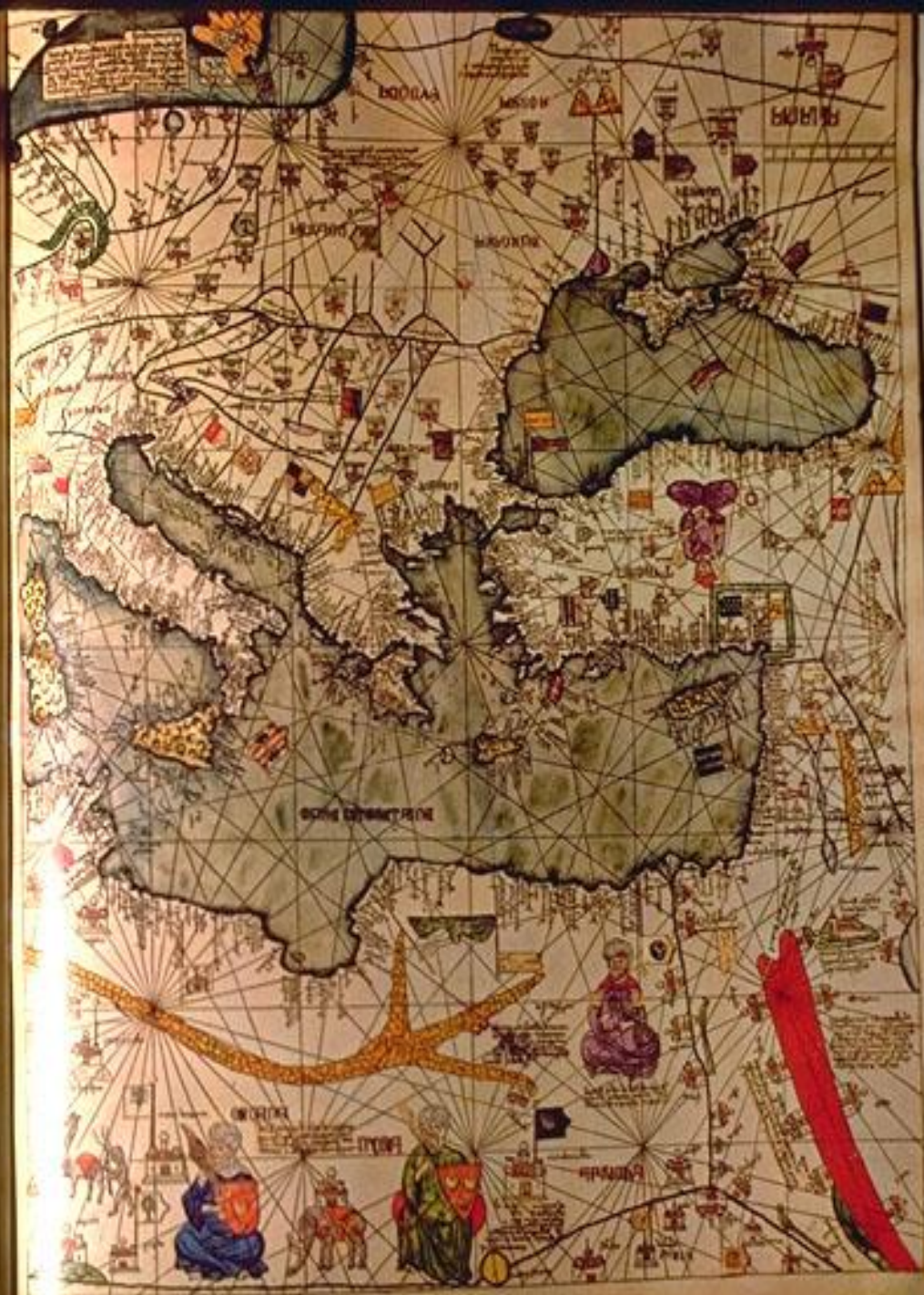

Al-Idrisi 1154

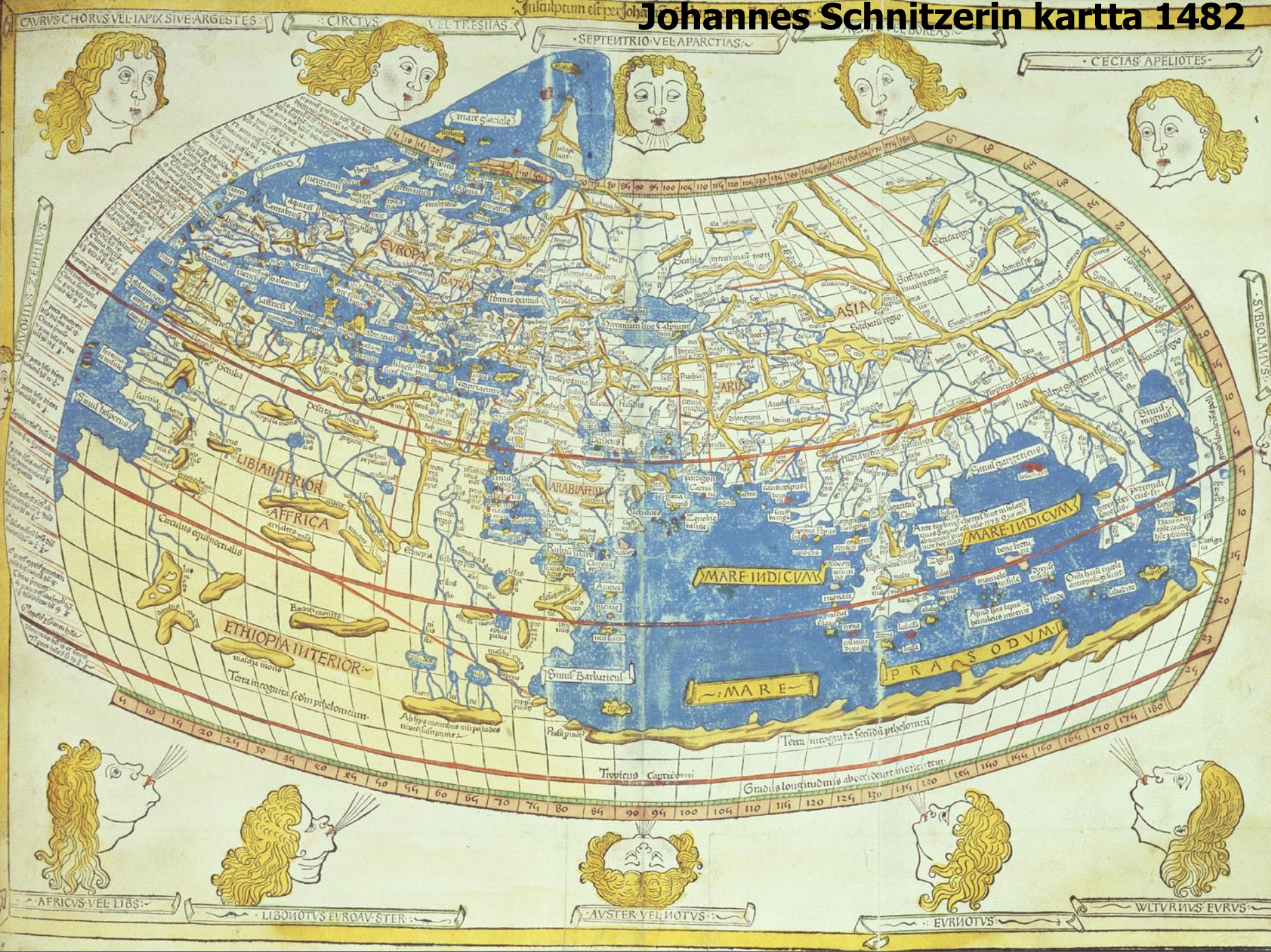

Al-Idrisi 1154

Johannes Schnitzerin kartta 1482

CAVRVS CHORVS VEL IAPX SIVE ARGESTES

CIRCVS VEL TRESIAS

Insuperum est per Joha

SEPTENTRIO VEL APARTIAS

CECIAS APELIOTES

SIBOLIVS

AFRICVS VEL LIBS

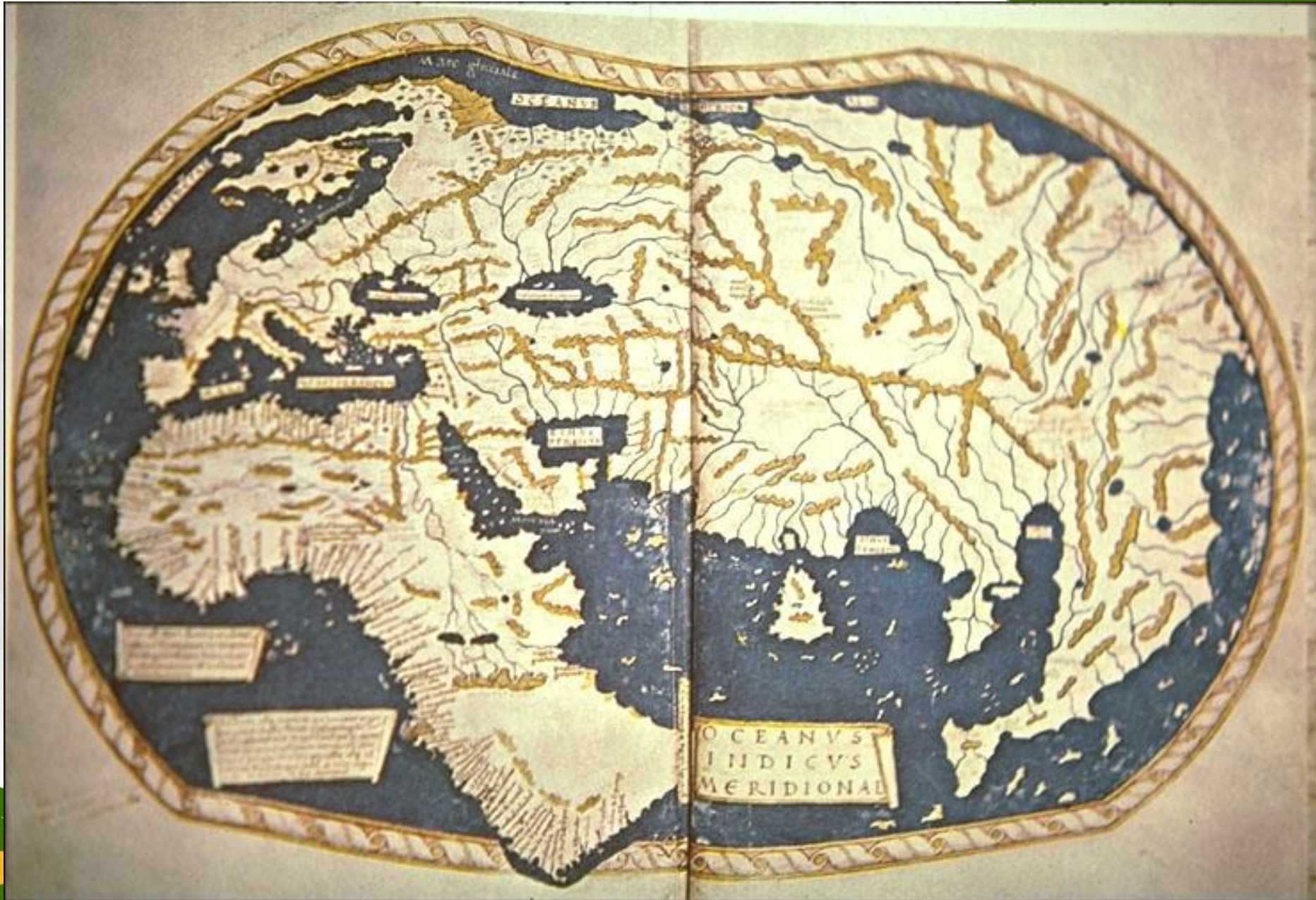
LIBIOTVS EVROAV-STER

AVSTER VEL IOTVS

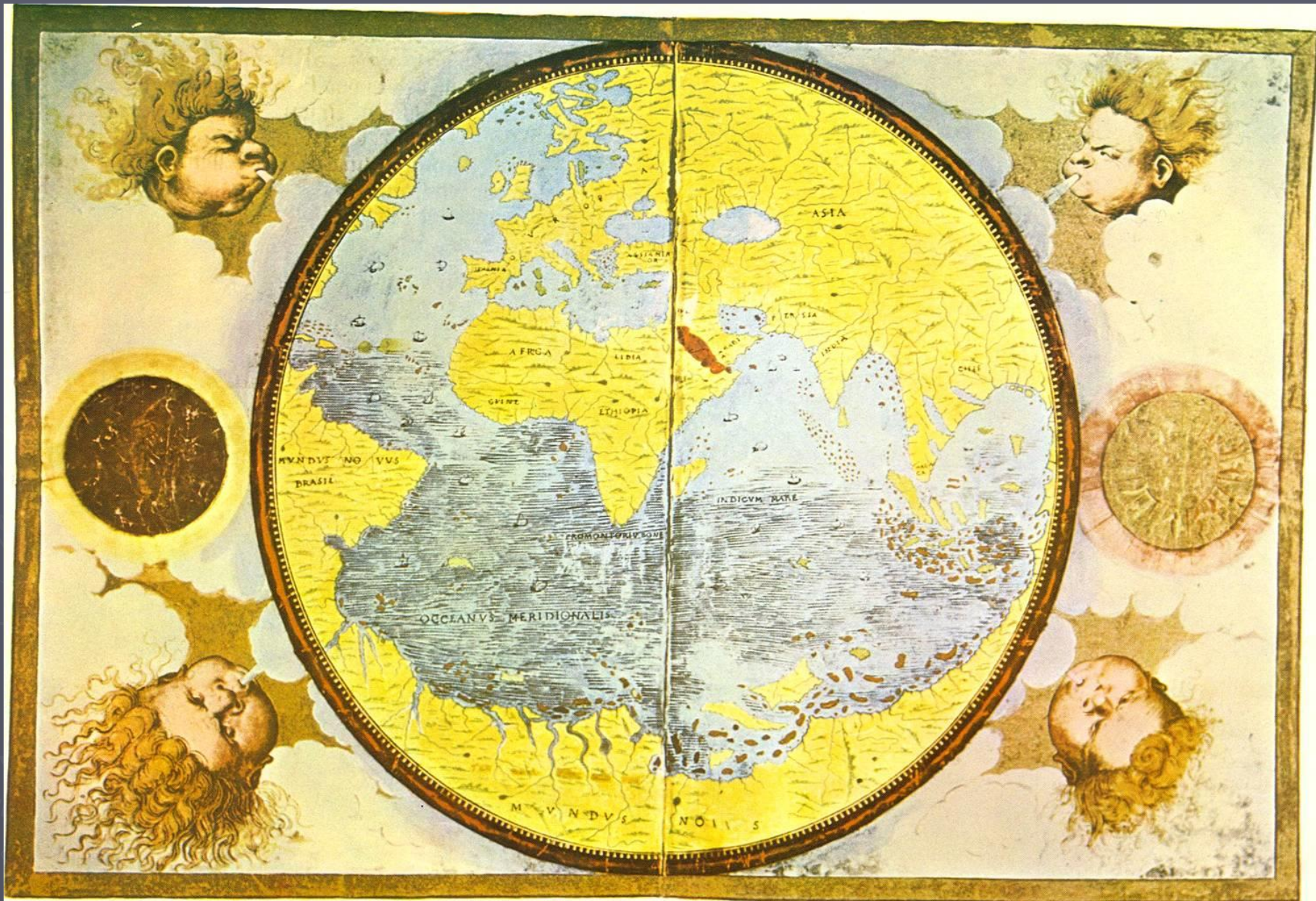
EVROTVS

WLTVRIVS EVRVS

Henricus Martellus 1489

Lopo Homem 1518

Edellytykset

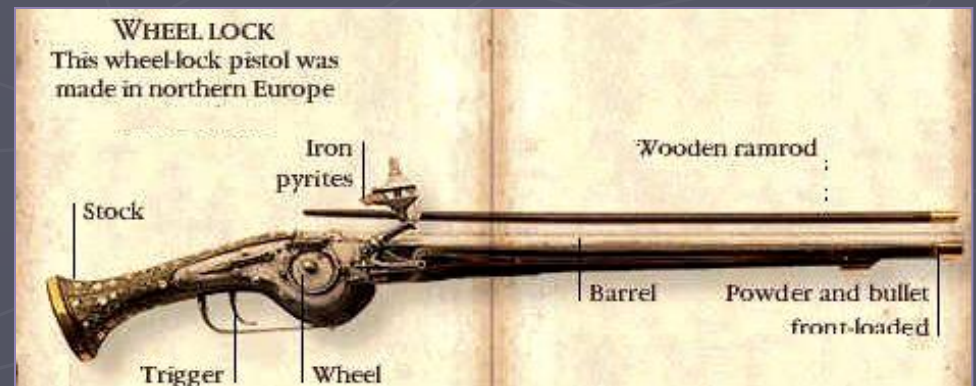
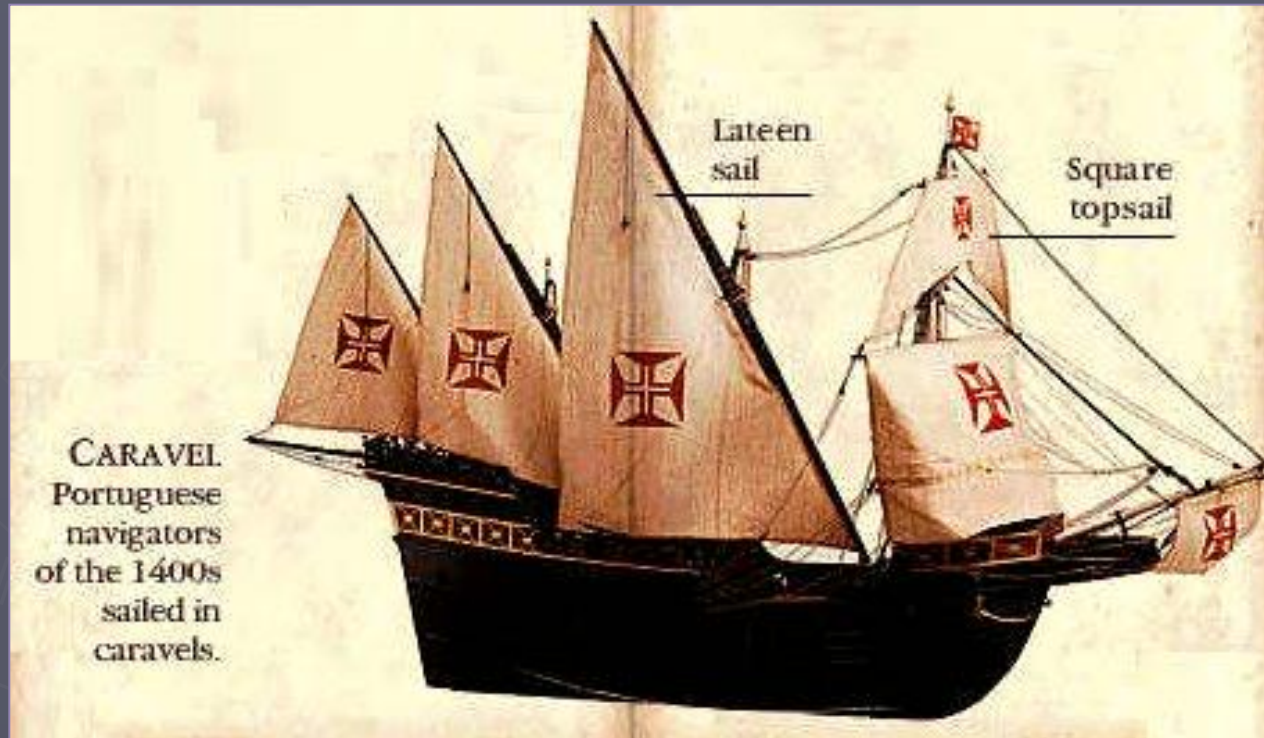
1. Uusi navigaatiotekniikka;

- Parannettu kompassi
 - Astrolabin kehitys
 - Paremmat kartat
- = Tiede

2. Laivanrakennustekniikka;

- Vakaat laivat (karavelit)
- Takilointi ja kolmiopurjeet (vastatuuleen)
- Paremmat aseet

Uutta teknologiaa

Edellytykset

1. Uusi navigaatiotekniikka;

- Parannettu kompassi
 - Astrolabin kehitys (latitudi=leveyspiiri, P vai E)
 - Paremmat kartat
- = Tiede

2. Laivanrakennustekniikka;

- Vakaat laivat (karavelit)
- Takilointi ja kolmiopurjeet (vastatuuleen)
- Paremmat aseet

3. Vaurastuminen; uusi talousjärjestelmä, raha, yhtiöt, porvariston rikastuminen

4. Kunnianhimoiset hallitukset/kuninkaat

Syitä (motiivit):

1. Uudet merireitit kasvaneelle kaupankäynnille – miksi?

2. Halu osallistua tuottoisaan maustekauppaan Kauko-Idässä

- Konstantinopolin valtaus 1453 – **tarvittiin uusi reitti itään**
- Välimeren reittien käyttö väheni suurten tullimaksujen vuoksi

3. Kristinuskon levittäminen

- Uskomukset kadonneesta Johanneksen valtakunnasta
- Muslimien voittaminen lopullisesti (Reconquista)

Syitä (motiivit):

3. Valtioiden välinen kilpailu

**4. Jalometallien puute –
rahatalous**

5. Muuta;

- **liikaväestö**
- **työtä**
- **seikkailuja**
- **kunnianhimo**
- **uteliaisuus.....**

Tehtävä 2.

Väitettä voi perustella esim. seuraavilla asioilla:

- **Euroopassa oli kaupan ansiosta varallisuutta, mutta alueet eivät olleet omavaraisia ja siksi kaupankäynti ja kauppamatkat olivat luonnollisia.**
- **Kilpailu edistää kehitystä. Euroopan mantereella oli lukuisia valtioita, jotka kilpailivat keskenään.**
- **Euroopassa tekniikkaa sovellettiin tehokkaasti.**
- **Näkemyks kristinuskon ylivertaisuudesta voimistui.**
- **Uusi näkemys yksilön kyvykkyydestä voimisti uskoa voittaa vaikeuksia.**
- **Euroopan voimakkuus oli monien asioiden summa.**

Tehtävä 2.

Väitettä vastaan voi sanoa:

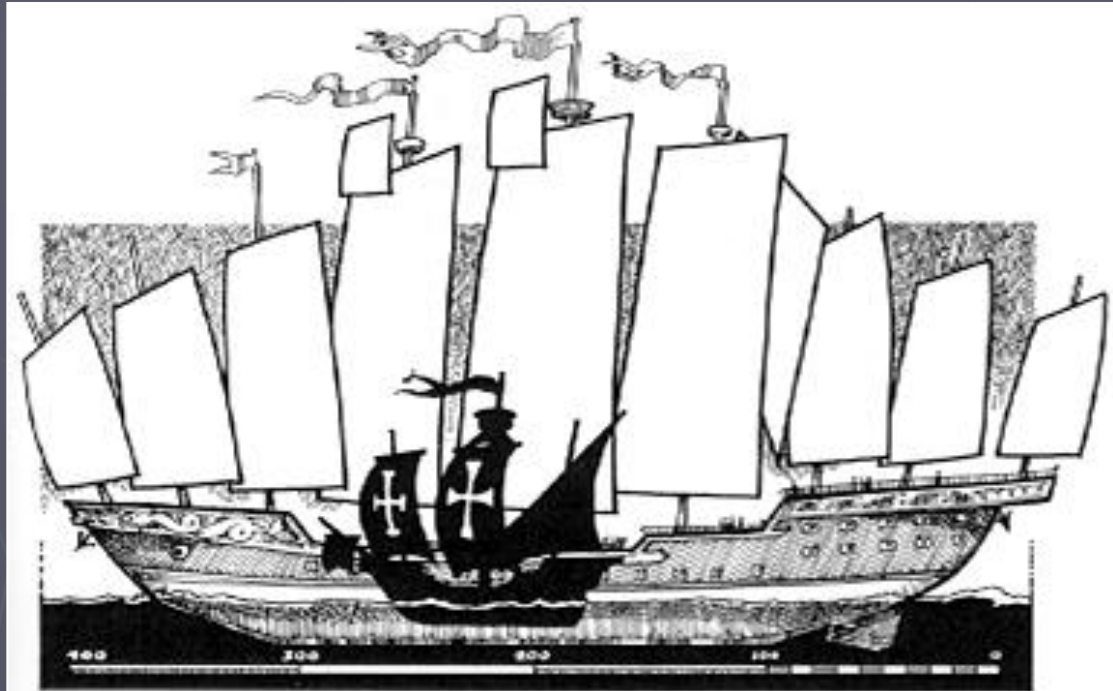
- **Myös muilla alueilla (Kiina) oli kykyä ja voimaa lähteä löytöretkille, mutta halu ja tarve lähteä puuttuivat.**

Amiraali Zheng He

Amiraali Zheng He ja
Ming-dynastian laivasto

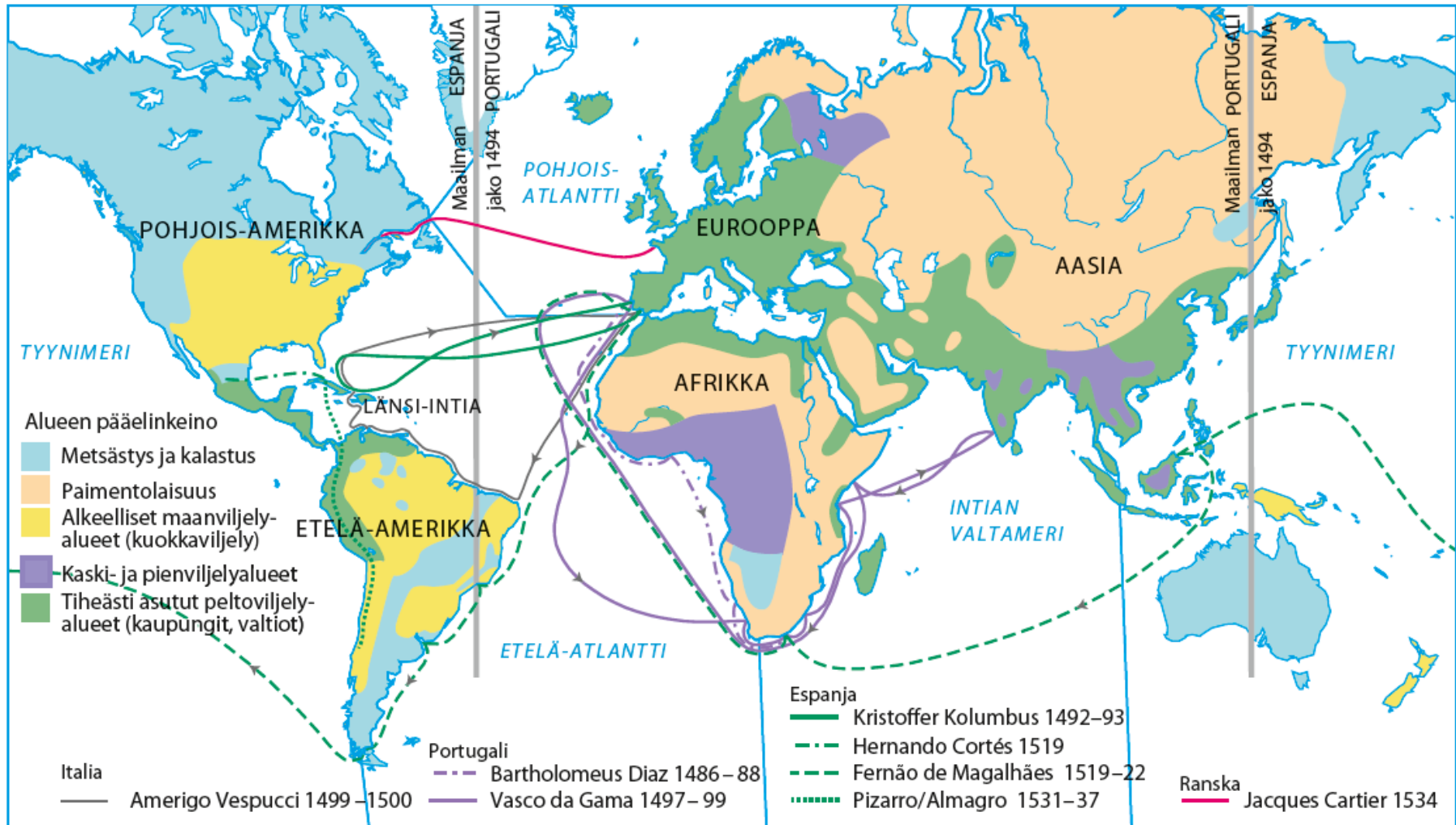
*Zheng He's treasure ship (four hundred feet) and Columbus's St. Maria (eighty-five feet).
(Illustration by Jan Adkins, 1993.)*

1371-1435

Lue Tiede-lehden artikkeli kiinalaisten löytöretkistä.

http://www.tiede.fi/artikkeli/jutut/artikkelit/zheng_he_oli_kiinan_kolumbus

Kartta eurooppalaisten 1500-luvun taitteessa tekemistä löytöretkistä (s. 86)

Tehtävä 4 (kirjassa 3.): Mitä kartta kertoo löytöretkistä?

Euroopan maista löytöretkiä tekivät Portugali, Espanja ja Ranska (Italia).

Löytöretkiä tehneet valtiot sijaitsevat meren äärellä, sillä löytöretket tehtiin vesireittejä pitkin.

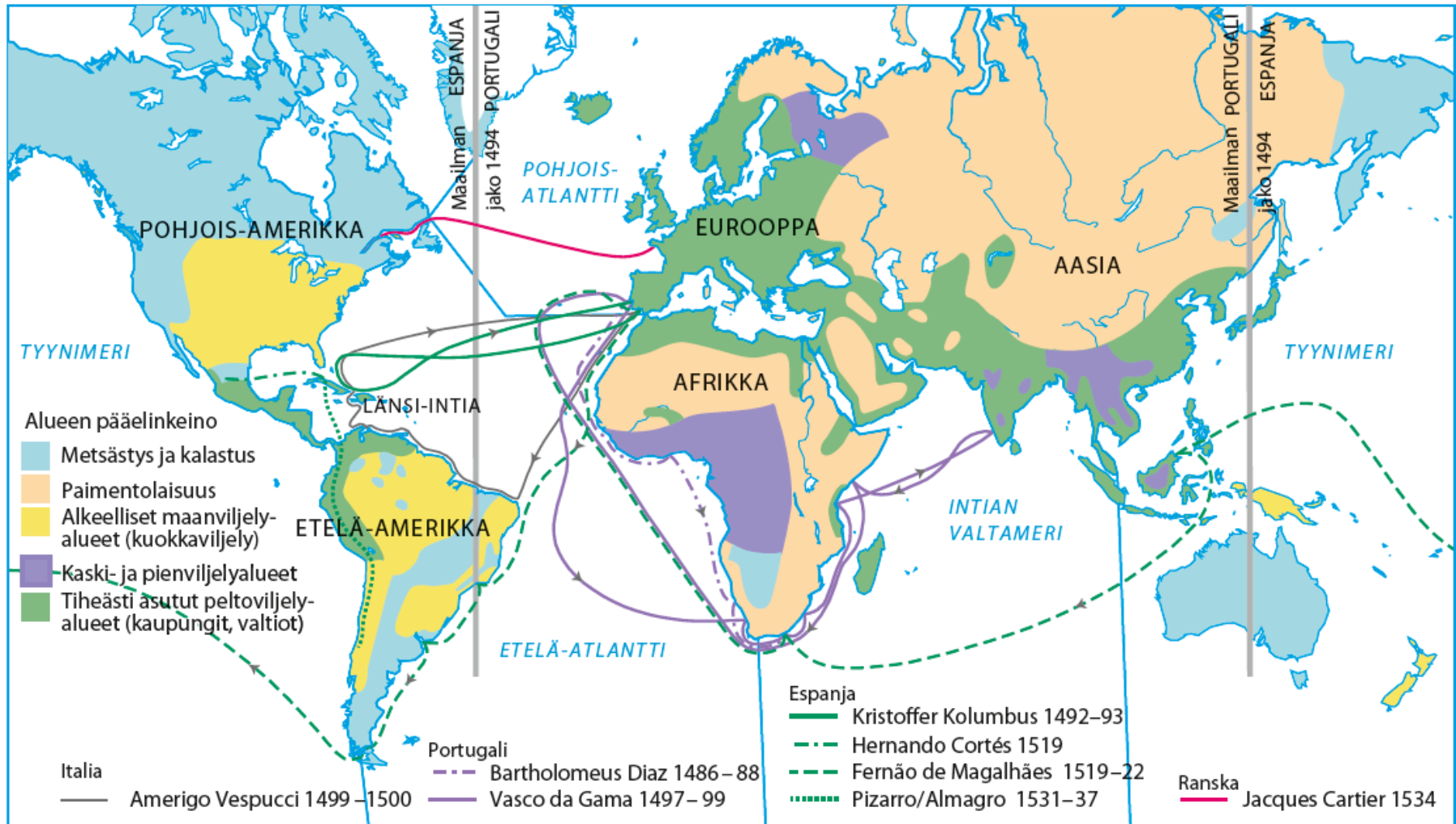
Espanja suuntaa matkansa länteen ja Portugali etelän kautta itään.

Lähtöalueet ovat tiheästi asuttuja, ja niissä on kaupunkeja ja järjestäytyneitä valtioita.

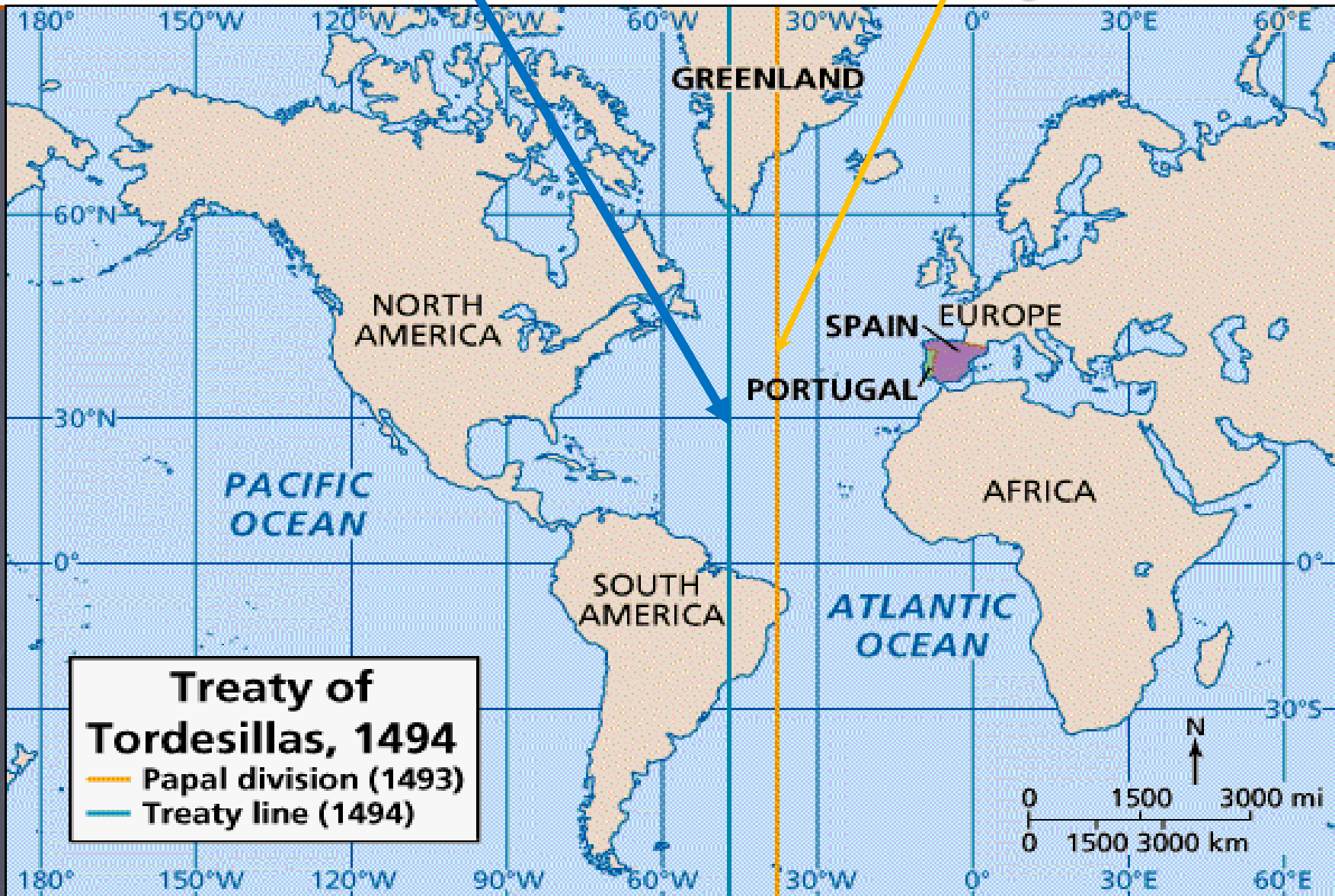
Löytöretkien tavoitteena oli muodostaa vesireitti toiseen tiheästi asuttuun alueeseen eli Aasiaan.

Portugali ja Espanja jakoivat maailman!

Tordesillasin sopimus, 1494 ja Paavin demarkaatiolinja

JOITAKIN LÖYTÖRETKEILIJÖITÄ...

- 1445 Bartholomeus Diaz saavuttaa Cape Verden ja 1488 Myrskyjen niemen (= Hyväntoivon niemi)
- 1492-93 Kristoffer Kolumbus; ens. matka Kuubaan → Amerikka
- 1498-1499 Vasco da Gama kiertää Afrikan ja saapuu Intiaan
- 1499-1500 Amerigo Vespucci tutkii Venezuelan rannikkoa, ymmärtää löytäneensä uuden suuren mantereen Euroopan ja Aasian välistä → Amerikka
- 1519-21 Ferdinand Magalhães saapuu Intiaan E-Amerikan kärjessä Magalhãesinsalmen kautta → uusi reitti Aasiaan, maapallon ympäri

- 1497 John Cabot saavuttaa Newfoundlandin rannikon
- 1500 Pedro Alvares Cabral “löytää” Brasilian
- 1512-13 Juan Ponce de León löytää Floridan ja purjehtii Meksikon lahden pohjoisrannikolla
- 1513 Vasco Núñez de Balboa ylittää Panaman kannaksen ja löytää Etelämeren (Tyyni valtameri)
- 1519-21 Hernán Cortés perustaa Vera Cruzin ja valloittaa atsteekkien valtakunnan
- 1531-35 Francisco Pizarro valloittaa Inkojen valtakunnan ja perustaa Liman kaupungin Peruun
- 1534 Jaques Cartier löytää tien Suurille järville ja Mississipille
- 1578-1580 Sir Francis Drake tutki Etelä-Amerikan länsirannikon, kiersi maapallon ja harrasti kaapparitoimintaa
- Giovanni Verrazzano tutkii Hudson-joen suiston

Eurooppalaisten imperiumit Etelä-Amerikassa

Colonial Possessions in the Americas, 1775–1800

KOTIIN:

- **Lue kappaleet 13
”Yhteiskuntien törmäys” (s.
89-92) ja 14 ”Löytöretkeilijät
siivittävät Euroopan uuteen
aikaan” (s. 96-102)**

c) Millä tavalla löytöretket vaikuttivat Eurooppaan uuden ajan alkupuolella? (15 p)

- Eurooppalaiset valtiot valloittivat uusia alueita ja maailmankauppa syntyi. Tämä vaikutti:

Taloudellisesti:

- Eurooppa vaurastui: sinne tuli paljon kultaa ja sen seurauksena hinnat nousivat.
- Eurooppaan tuli paljon uusia ruoka-aineita.
- Eurooppa siirtyi johtoasemaan maailmankaupassa.
- Eurooppaan kerääntyi pääomia, jotka mahdollistivat teollistumisen.

Yhteiskunnallisesti:

- Kuninkaiden asema vahvistui ja seurauksena oli lopulta itsevaltius. Kansallisvaltiot voimistuivat.
- Porvariston asema vahvistui.
- Euroopan painopiste muuttui Länsi-Euroopan ja Atlantin valtameren alueelle.